

„Az Ukrajnából érkező, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek magas színvonalú HIV-ellátásának biztosítása”

Oroszország Ukrajna felé irányuló, 2022. február 24-én megkezdett agressziója óta 2022. április 11-ig több mint 4 millió ukrán menekült Lengyelországba, Magyarországra, Szlovákiába, Romániába és a Moldovai Köztársaságba¹. Míg eddig az Ukrajnával határos országok fogadták a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek többségét, az előrejelzések szerint az elkövetkező hetekben Európa-szerte további migrációra kerül sor.

Becslések szerint a háború előtt Ukrajnában több mint 250 000 HIV-fertőzött (a teljes lakosság 1%-a) élt, közülük mintegy 130 000-en részesültek antiretrovirális kezelésben.

Ahogy egyre többen kényszerülnek a lakóhelyük elhagyására Ukrajnában, elengedhetetlen, hogy az ezeket a menekülő személyeket fogadó országok Európa-szerte felkészültek legyenek a HIV megelőzésére, kezelésére és ellátására, mégpedig magas szinten.

Az Európai Unió Tanácsa ideiglenes védelemről szóló irányelvet² fogadott el, amely megfelelő választ ad a jelenlegi helyzetre azáltal, hogy azonnali védelmet és jogokat biztosít, beleértve az orvosi segítségnyújtáshoz való jogot is.

Az Európai AIDS Klinikai Társaság (EACS) partnereit, valamint a közép- és kelet-európai Euroguidelines (ECEE) hálózati csoportot, a WHO egészségügyi immunitással és fertőzésekkel foglalkozó kiválósági központjában (CHIP) működő

¹ Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatalától (UNHCR) származó adatok. Elérhető a következő internetcímen: <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>

² Az Európai Unió Tanácsa. A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről. Brüsszel: Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2001. Elérhető a következő internetcímen: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055&from=EN>

³ Az Ukrajnából érkező menekültek között a HIV-vel élők klinikai kezelésére és az orvosi adatok megosztására vonatkozó egységesített protokoll (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/353083>)

együttműködési központot és a közegészségügyi központot (Egészségügyi Minisztérium, Ukrajna) a WHO Európai Regionális Irodája azzal a feladattal bízta meg, hogy dolgozzon ki az Ukrajnából érkező, HIV-fertőzött, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek klinikai kezelésére és orvosi adatainak megosztására vonatkozó egységes protokollt³.

Annak biztosítása érdekében, hogy megfelelő rendszerek álljanak rendelkezésre az Ukrajnából származó, Európa bármely részén élő, lakóhelyüket elhagyni kényszerült HIV-fertőzött személyek klinikai kezelése és az adatok megosztása céljából, alapvető fontosságú, hogy az országok Európa-szerte fontolóra vegyék a következő intézkedéseket:

- a) sürgősen dolgozzanak ki és hajtsanak végre nemzeti terveket az ingyenes és könnyen hozzáférhető HIV-ellátás biztosítására, beleértve az antiretrovirális terápia biztosítását, a társuló fertőzések kezelését, az opportunista fertőzések megelőzését és szükség esetén az opioid agonista kezelést az ukrán állampolgárok számára.
- b) rendelkezzenek a kijelölt és hozzáférhető klinikák hálózatáról a HIV-tesztek, az antiretrovirális terápia, valamint a vírushepatitisz, a tuberkulózis és a szexuális úton terjedő fertőzések tesztelése és az ezekkel kapcsolatos gondozás biztosítása érdekében. Ezeknek a szolgáltatásoknak figyelembe kell venniük a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek nyelvi, kulturális és mentális egészségügyi szükségleteit.
- c) biztosítsák az egészségügyi információk biztonságos elektronikus továbbítását Ukrajna és a fogadó országok között a megadott hivatkozáson keresztül és a megadott formában³, valamint az egyes országokon belül és az országok között, a biztonságos és gyors ellátás elősegítése érdekében.
- d) tartsanak fenn antiretrovirális terápiás készleteket, amelyekkel legalább 90 napig biztosítható a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek kezelése más uniós országokba való továbbutazás esetén, lehetőleg az Ukrajnában előírttal megegyező kezelési rend szerint.
- e) éljenek a lehetőséggel hogy az általános egészségügyi szűrővizsgálat részeként könnyen hozzáférhetővé tegyék a HIV- és más, vér útján terjedő vírusokat vizsgáló tesztek a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek és a kórházi ellátás céljából befogadott személyek számára.
- f) állítsanak ki a HIV-státusz igazolására szolgáló, valamint az elvégzett tesztek és az országon belül vagy kívül továbbutazók számára biztosított antiretrovirális terápia részleteit tartalmazó dokumentációt.

A fenti megfontolások figyelembevételével a legmagasabb színvonalú ellátást biztosíthatjuk az Ukrajnából menekülő HIV-fertőzöttek számára, valamint gondoskodhatunk arról, hogy az Ukrajnából való kényszerű migráció ne gyakoroljon

³ Az Ukrajnából érkező menekültek között a HIV-vel élők klinikai kezelésére és az orvosi adatok megosztására vonatkozó egységesített protokoll (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/353083>)

negatív hatást azokra a törekvésekre, melyek az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak 2030-ig történő elérésére irányulnak.